

Samverkansöverenskommelse gällande samordning av hjälpmedel till barn och elever i skolan

Dokumentnamn: Samverkansöverenskommelse gällande samordning av hjälpmedel till barn och elever i skolan		Revision: Version: 1.0
Dokumenttyp: Riktlinjer	Dokumentnummer:	
Detta dokument gäller för: Region Blekinge Länets kommuner	Programområde/funktionsområde: Samverkan Blekinge	
Dokumentansvarig: Samverkansgruppen Att växa upp	Beslut av: LSVO	
Beslut datum: 2023-06-16	Nästa revidering: 2024-06-30	

Bakgrund

För att så långt som möjligt säkerställa att ingen elev "faller mellan stolarna" har riktlinjer tagits fram i samverkan mellan länets kommuner och Region Blekinge. Enligt den svenska regleringen har sjukvårdshuvudmännen och skolhuvudmännen ett delat ansvar för att tillgodose barn och elevers behov av hjälpmedel. I handboken [Samordning av hjälpmedel till barn och elever med funktionsnedsättning](#) delar Socialstyrelsen hjälpmedel in i fyra kategorier: personliga hjälpmedel, pedagogiska skolhjälpmedel, grundutrustning och arbetstekniska hjälpmedel. Sjukvårdshuvudmännen ansvarar för personliga hjälpmedel. Skolhuvudmännen ansvarar för pedagogiska skolhjälpmedel, grundutrustning samt arbetstekniska hjälpmedel som används i skolan.

Det som är avgörande för vilken huvudman som är ansvarig är vilket användningsområde hjälpmedlet har, snarare än vilken typ av hjälpmedel det är. Det här kan komplicera gränsdragningen mellan huvudmännen. Enligt [konventionen om barnets rättigheter](#) har alla barn samma rättigheter och lika värde. Alla barn med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning har rätt till ett fullvärdigt och anständigt liv som gör det möjligt för dem att delta aktivt i samhället. FN:s [konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning](#) betonar rättigheten att leva ett självständigt liv och delta i samhället på jämlika villkor som alla andra.

Avtalsparter och verksamheter som omfattas

Parter för överenskommelsen är Blekinge läns kommuner och Region Blekinge. Områden som ingår är rörelsenedsättning, medicinteknisk behandling, syn, hörsel, kognition och kommunikation.

Verksamheter som omfattas är:

Region Blekinge

- Barn- och ungdomskliniken
- Barn- och ungdomspsykiatri
- Primärvården
- Habiliteringen
- Hörselvården
- Syncentralen

Länets kommuner

- Förskola *
- Förskoleklass*
- Grundskola*
- Anpassad grundskola *
- Gymnasieskola*
- Anpassad gymnasieskola *
- Fritidshem *
- Kommunala verksamheter som bedriver hälso- och sjukvård

Fortsättningsvis kommer verksamheter märkta med * benämnas som skola i detta dokument.

Hjälpmiddelscenter

I Blekinge har länets samtliga kommuner och Regionen enats om att samverka om hjälpmedelsförsörjningen i länet. En samverkansnämnd har i uppdrag att tillse att länets invånare erbjuds en god hjälpmedelsförsörjning på lika villkor enligt hälso- och sjukvårdslagen, undantaget pedagogiska hjälpmedel inom skola. Regelverket för samverkansnämnden och Hjälpmiddelscenter återfinns [här](#).

Syfte och mål

Syftet med överenskommelsen är att barnets/elevens hjälpmedelsbehov ska bilda utgångspunkt för hjälpmedelshanteringen, att ansvarsfördelningen tydliggörs samt att påtala vikten av samverkan mellan olika parter. Målet är att effektivt tillgodose barnets/elevens behov av hjälpmedel inom rimlig tid.

Målgruppen för överenskommelsen gäller personer under 18 år och innefattar även studerande vid gymnasiet som är äldre än 18 år.

Beskrivning och ansvarsfördelning gällande grundutrustning, pedagogiska hjälpmedel, personliga hjälpmedel och arbetstekniska hjälpmedel

Överenskommelsen innefattar begreppen grundutrustning, pedagogiska hjälpmedel, personliga hjälpmedel samt arbetstekniska hjälpmedel. Ortopedtekniska hjälpmedel innefattas inte av överenskommelsen eftersom de beaktas som personliga hjälpmedel.

Tabellen på nästkommande sidor redogör ansvarsfördelningen per hjälpmedelskategori.

Samverkan

Ett antal personliga hjälpmedel fungerar enbart i kombination med produkter från en annan kategori, till exempel grundutrustning och/eller arbetstekniska hjälpmedel. Detta ställer höga krav på samverkan från båda verksamheter/huvudmän för att en godtagbar lösning ska uppnås. Samverkan omfattar även att det finns rutiner mellan verksamheterna/huvudmännen för kommunikation, information och åtgärdsplanering/genomföranden.

Kompetens

Samtliga huvudmän inom överenskommelsen ansvarar för att den egna personalen har den kompetens som behövs för att kunna utföra sitt arbete. Kompetenserna hos varje huvudmans professioner är av stor betydelse för samverkan kring den enskilda eleven.

Hjälpmedelskategori och definition	Beskrivning	Ansvarig huvudman
<p>Grundutrustning Utrustning som behövs för att tillgodose behovet hos flera studerande och som inte kräver någon mer omfattande individuell anpassning</p>	<p>Grundutrustning ska vara anpassad till den elevgrupp som skolan tar emot och hänger nära samman med tillgänglighet till och i skolans lokaler. Skolans ansvar för grundutrustning är i anpassad skola högre än i andra skolformer.</p> <p>Förvaltningen har kostnadsansvar för utrustningen. Rektor vid respektive skola ansvarar för en god studie- och arbetsmiljö i skolan och för att det finns kompetens för att göra inköp samt för personalens för handhavande av utrustningen.</p> <p>Exempel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hygienhjälpmedel i standardutförande (ex. toalettförhöjning, duschstol) • Arbetsstol utan individuell anpassning • Positioneringskuddar/-dynor • Påklädningspall • Arbetsbord, höj-/sänkbart alt med förhöjnings-klossar • Sulky i standardutförande • Gymnastikmatta, pilatesboll • Portabel ramp • Stödhandtag, toalettarmstöd • Dörrautomatik • Anpassade bestick 	<p>Skola</p>

Hjälpmedelskategori och definition	Beskrivning	Ansvarig huvudman
<p><u>Pedagogiska hjälpmedel</u> Pedagogiska hjälpmedel kännetecknas av att de huvudsakligen har som syfte att för den enskilda kompensera för en funktionsvariation/-nedsättning i lärandesituation.</p>	<p>Skolans pedagogiska hjälpmedel ska vara anpassad till de elever som skolan tar emot. Rektor ansvarar för inköp av pedagogiska hjälpmedel.</p> <p>Exempel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Datorer, surfplattor • Allmänna styrsätt till datorer (ex kontakter, pekskärm, tangentbord) • Omgivningskontroll, ex reläboxar, touchkontakter • Tidshjälpmedel, ex timstock, time timer • Enklare samtalshjälpmedel 	Skola
<p><u>Personliga hjälpmedel</u> Individuellt utprovad produkt som syftar till att bibehålla eller öka aktivitet, delaktighet eller självständighet genom att kompensera för en funktionsvariation/-nedsättning</p> <p>Hjälpmedelsanvisningar ligger till grund för vilka personliga hjälpmedel som kan förskrivas samt av vem</p>	<p>Den verksamhet där patienten ingår utifrån ansvarsfördelningen för hälso- och sjukvård har inom sitt kompetensområde förskrivnings- och kostnadsansvar för hjälpmedel utifrån en individuell bedömning.</p> <p>Regionen ansvarar för personliga hjälpmedel som används i hemmet och tas till skolan. En uppsättning av ett personligt hjälpmedel i skolan kan förskrivas av Regionen, om behov finns utifrån skolmiljön. Regionen har förskrivningsansvar för en uppsättning i skolan medan skolan har kostnadsansvar för övriga uppsättningar.</p>	Region
	Skolan har kostnadsansvar för elevens personliga hjälpmedel utifrån skolmiljön (se ovan).	Skola
	Kommunens hemsjukvård förskriver och har kostnadsansvar i de fall personliga hjälpmedel omfattas inom länets Hemsjukvårdsavtal. Samma villkor gäller som för Regionen (se ovan)	Kommunens hemsjukvård

Hjälpmedelskategori och definition	Beskrivning	Ansvarig huvudman
<p>Arbetstekniska hjälpmedel</p> <p>Arbetstekniska hjälpmedel är sådan utrustning som anställda behöver för att förebygga arbetsskador i arbetet eller för att förkorta en sjukskrivning. Att personal har den utrustning som behövs för att utföra arbetsuppgifter på ett säkert sätt är arbetsgivarens ansvar enligt <u>Arbetsmiljölagen</u></p>	<p>Skolan har kostnadsansvar för arbetstekniska hjälpmedel som kan användas av fler utan anpassningar.</p> <p>Skolans ansvar för arbetstekniska hjälpmedel är i anpassad skola högre än i andra skolformer. Information om användning ges vid utprovning och utlämning av hjälpmedel, skolan ansvarar för att sprida informationen vidare.</p> <p>Exempel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Överflyttningshjälpmedel (ex. vårdarbälte, glidbräda, överflyttningsplattform) • Taklyft (arbetsgivaren står även för installation) • Hjullyft • Skötbord 	Skola
	<p>I de fall eleven har pågående vårdkontakter hos Regionens verksamheter kan förskrivare medverka vid utprovning av hjälpmedel som tillhör arbetstekniska hjälpmedel med skolans personal.</p> <p>Skolan kan ta kontakt med aktuell verksamhet gällande samverkansplanering.</p>	Region
	<p>I de fall som eleven har pågående vårdinsatser tillika personliga hjälpmedel från kommunens hemsjukvård kan förskrivare medverka vid utprovning av hjälpmedel som tillhör arbetstekniska hjälpmedel med skolans personal.</p>	Kommunens hemsjukvård

Ansvar för hjälpmedel vid olika typer av övergångar

Vid övergångar, till exempel stadiabyte/skolbyte, tar vårdnadshavaren kontakt med förskrivande verksamhet gällande personliga hjälpmedel.

Samverkan vid oenighet om ansvaret

Avvikelse i samverkan hanteras enligt länsövergripande rutiner.

Twister löses i första hand på lokal chefsnivå mellan parterna. Elevens bästa ska vara i fokus. Vid fortsatt oenighet bör parterna för elevens bästa provisoriskt lösa problemet för att sedan lyfta ärendet till överordnad chefsnivå mellan parterna. Kan inte dessa lösa frågan förs frågan vidare till den politiska nivån.

Uppföljning

Överenskommelsen följs upp ett år efter att den har trätt i kraft, efter det sker uppföljning vartannat år. Antalet inkomna avvikelser blir en tydlig indikator. En enkätundersökning till berörda parter för att utvärdera huruvida detta dokument fungerat som stöd till samverkansfrågan bör också genomföras.

Referenser

Samordning av hjälpmedel till barn och elever med funktionsnedsättning [Samordning av hjälpmedel till barn och elever med funktionsnedsättning \(socialstyrelsen.se\)](#)

Det här dokumentet är elektroniskt underskrivet.
Var vänlig verifiera dokumentet på <https://sign.regionblekinge.se/validate>

